

سری پنجم سوالات فارسی نهم

۱- در معنی واژگان کدام گزینه اشتباه وجود دارد؟

- (۱) آزادگان: جوانمردان / احزان: اندوه‌ها / کج رفتار: کسی که رفتار نادرست دارد
 (۲) عزیز: ارجمند / غیور: غیرتمند / گردون: فلک
 (۳) شوریده: پریشان‌حال / کنعان: فلسطین / واقف: باخبر
 (۴) هجو: ستایش / هوا: میل، آرزو / هان: آگاه باش

۲- هم خانواده‌ی همه‌ی کلمات زیر در این عبارت دیده می‌شود، به جز.....

«دیوان حافظ، زندگی و زندگی نامهی ماست. حافظ به ما خوب زیستن و شاد زیستن را می‌آموزد. حافظ حکیمی متفکر و تفکر برانگیز است. فرزانه‌ای است با

اندیشه‌های عمیق عرفانی و احساس‌ها و عواطف ژرف انسانی.»

- (۱) حکمت (۲) تکفیر (۳) محسوس (۴) معرفت

۳- در کدام گزینه غلط املایی دیده نمی‌شود؟

- (۱) اصیل و نجیب / طنز و تبسم / خوار مگیلان
 (۲) یوسف کنعان / مراد و مقصود / ورد و زکر
 (۳) غیور و باغیرت / شعر حجو / قعر چاه
 (۴) فرتوت و پیر / واقف و آگاه / عزیز و گرمی

۴- کدام گزینه اطلاعات نادرستی ارائه می‌دهد؟

- (۱) خواجه شمس الدین محمد حافظ، معروف به لسان الغیب، در زبان عربی و علوم کلام، فقه، اصول، تفسیر، تاریخ، ادب و موسیقی تبخر داشت.
 (۲) بها الدین خرمشاهی، نویسنده، مترجم، محقق، طنزپرداز، فرهنگ نویس، شاعر و استاد دانشگاه است که تألیفاتی در قرآن پژوهی و حافظ شناسی و تفسیر اشعار حافظ دارد.
 (۳) سیدمحمد حسین بهجت تبریزی، شاعر معاصر است که به دو زبان فارسی و ترکی شعر می‌سرود و منظومه‌ی ترکی «حیدربابا سلام» از آثار اوست.
 (۴) پروین اعتصامی، شاعر معاصر، اشعار حماسی و سروده‌های اجتماعی، اخلاقی، و انتقادی اندرزگونه دارد.

۵- در کدام گزینه دلیل امیدواری، درست نوشته نشده است؟

- (۱) در بیابان گر به شوق کعبه خواهی زد قدم
 (۲) حافظا در کنج فقر و خلوت شب‌های تار
 (۳) ای دل ار سیل فنا بنیاد هستی برکنند
 (۴) گرچه منزل بس خطرناک است و مقصد بس بعید
 سرزنش‌ها گر کند خار مگیلان، غم مخور (اشتیاق به دیدار یار)
 تا بود وردت دعا و درس قرآن، غم مخور (تکیه بر دعا و قرآن)
 چون تو را نوح است کشتیبان، ز طوفان غم مخور (اعتماد به ناخدایی نوح)
 هیچ راهی نیست کان را نیست پایان، غم مخور (کوتاهی راه)

۶- بیت زیر با کدام یک از ابیات تناسب معنایی دارد؟

- «غم مخور زان که به یک حال نمانده است جهان»
 (۱) ای دل غمدیده، حالت به شود، دل بد مکن
 (۲) دور گردون گر دو روزی بر مراد ما نرفت
 (۳) هان مشو نومید چون واقف نه ای از سر غیب
 (۴) ای دل ار سیل فنا، بنیاد هستی برکنند
 شادی آید ز پی غصه و خیر از پی شر
 وین سر شوریده باز آید به سامان، غم مخور
 دائما یکسان نباشد حل دوران، غم مخور
 باشد اندر پرده بازی‌های پنهان، غم مخور
 چون تو را نوح است کشتیبان، ز طوفان غم مخور

۷- در بیت زیر «دل بد کردن» کنایه از چیست؟

- «ای دل غم دیده حالت به شود، دل بد مکن»
 (۱) ترسیدن (۲) ناامیدی (۳) تندخویی (۴) دل شکستگی
 وین سر شوریده باز آید به سامان غم مخور

۸- همهی ابیات زیر مفهوم مشترک دارند به جز .....

۱) حافظ مکن اندیشه که آن یوسف مه رو	بازآید و از کلبهی احزان به در آیی
۲) یوسف گم گشته بازآید به کنعان، غم مخور	کلبهی احزان شود روزی گلستان، غم مخور
۳) یوسف گم شده چون بازنیام به جهان	لاجرم سینهی من کلبهی احزان آید
۴) بردم صبح نشاط از مطلع جان، غم مخور	وین شب سودا رسد روزی به پایان، غم مخور

۹- مفهوم بیت زیر با کدام بیت تناسب معنایی دارد؟

«غواص اگر اندیشه کند کام نهنگ»

۱) دور گردون گر دو روزی بر مراد ما نرفت	دائماً یکسان نباشد حال دوران، غم مخور
۲) هان مشو نومید چون واقف نه ای از سزّ غیب	باشد اندر پرده بازی‌های پنهان، غم مخور
۳) ای دل ار سیل فنا بنیاد هستی برکنند	چون تو را نوح است کشتیان، ز طوفان غم مخور
۴) در بیابان گر به شوق کعبه خواهی زد قدم	سرزنش‌ها گر کند خار مگیلان، غم مخور

۱۰- بیت «ای دل ار سیلف فنا بنیاد هستی برکنند / چون تو را نوح است کشتیان، ز طوفان غم مخور» با کدام گزینه قرابت معنایی دارد؟

۱) به جان دوست که غم پرده بر شما نذرَد	گر اعتماد بر الطاف کارساز کنید
۲) غم است حاصل از عشق و من بدین شادم	که گرچه هست غم، نیست غم از هیچ
۳) غم تو خجسته بادا که غمی‌ست جاودانی	ندهم چنین غمی را به هزار شادمانی
۴) هرآن کسی که در این حلقه نیست زنده به عشق	بر او نمرده به فتوای من نماز کنید

۱۱- بیت «چه غم دیوار اقامت را که دارد چون تو پشتیان؟ / چه باک از موج بحر آن را که باشد نوح کشتیان؟» با کدام گزینه ارتباط معنایی ندارد؟

۱) هم گلستان خیالم ز تو پر نقش و نگار	هم مشام دلم از زلف سمن سای تو خوش
۲) در زه عشق که از سیل بلا نیست گذار	کرده‌ام خاطر خود را به تمنّای تو خوش
۳) در بیابان طلب گر چه ز هرسو خطری ست	می‌رود حافظ بی‌دل به تولاّی تو خوش
۴) مدّعی خواست که از بیخ کند ریشهی ما	غافل از آنکه خدا هست در اندیشهی ما

۱۲- کدام گزینه با بیت زیر تناسب معنایی کمتری دارد؟

«در بیابان گر به شوق کعبه خواهی زد قدم سرزنش‌ها گر کند خار مگیلان، غم مخور»

۱) نیست پروای ملامت خاکسار عشق را	مزرع ما تازه رو از تیر باران می‌شود
۲) از زبان بازی امواج، صدف آسوده است	غرقه‌ی عشق کجا حرف ملامت شنود؟
۳) منم که شهره‌ی شهرم به عشق ورزیدن	منم که دیده نیالوده‌ام به بد دیدن
۴) اگر مرد ملامت نیستی، ز عشق دوری کن	که کوه قاف یک سنگ است از دامان صحرایش

۱۳- مفهوم کدام بیت با ابیات دیگر متفاوت است؟

۱) امیدوار چنانم که کار بسته برآید	وصال چون به سرآمد، فراق هم به سر آید
۲) سر آن ندارد امشب که برآید آفتابی	چه خیال‌ها گذر کرد و گذر نکرد خوابی
۳) دل از بی‌مرادی به فکرت مسوز	شب آبستن است ای برادر به روز
۴) ناامید از روشنی ای دل به تاریکی مباش	زان که شام هجر را صبح وصالی در پی است

۱۴- کدام گزینه با مفهوم بیت زیر هماهنگی دارد؟

«همای اوج سعادت به دام ما افتد»

اگر تو را گذری بر مقام ما افتد»

۱) بخت باز آید از آن در که یکی چون تو درآید	روی میمون تو دیدن در دولت بگشاید
۲) بخت برگشت زمن تا تو برفتی ز بزم؟	کی بُود باز که چون بخت درآیی ز درم؟
۳) درآ که در دل خسته توان درآید باز	بیا که در تن مرده روان درآید باز
۴) چون خیال تو درآید به عبادت ز درم	خویش را باز ندانم من مسکین ز خیال

۱۵- نقش دستوری کلمه‌ی مشخص شده در کدام گزینه درست است؟

- (۱) این سخن، پیروین نه از روی هواست هرکجا نور است ز انوار خداست (منادا)
 (۲) سعدیا راست روان گوی سعادت بردند راستی کن که به منزل نرسد کج رفتار (صفت)
 (۳) ز خاک کوی تو هر گه که دم زند حافظ نسیم گلشن جان در مشام ما افتد (منادا)
 (۴) به ناامیدی از این در مرو بزن فالی بُود که قرعه‌ی دولت به نام ما افتد (مفعول)

۱۶- در کدام گزینه نقش دستوری کلمه‌ی مشخص شده مسند نیست؟

- (۱) یوسف گم گشته بازآید به کنعان، غم مخور کلبه‌ی احزان شود روزی گلستان، غم مخور
 (۲) هان! مشو نومید چون واقف نه ای از سرّ غیب باشد اندر پرده بازی‌های پنهان، غم مخور
 (۳) ای دل ار سیل فنا بنیاد هستی برگند چون تو را نوح است کشتیبان ز توفان غم مخور
 (۴) گرچه منزل بس خطرناک است و مقصد بس بعید هیچ راهی نیست کان را نیست پایان، غم مخور

۱۷- نقش دستوری کلمه‌ی قافیه در کدام گزینه با بقیه متفاوت است؟

- (۱) دور گردون گر دو روزی بر مراد ما نرفت دائماً یکسان نباشد حال دوران، غم مخور
 (۲) در بیابان گر به شوق کعبه خواهی زد قدم سرزنش‌ها گر کند خار مگیلان، غم مخور
 (۳) گرچه منزل بس خطرناک است و مقصد بس بعید هیچ راهی نیست کان را نیست پایان، غم مخور
 (۴) حافظا! در کنج فقر و خلوت شب‌های تار تا بُود وردت دعا و درس قرآن، غم مخور

۱۸- تعداد جمله‌های کدام گزینه از بقیه کمتر است؟

- (۱) ای دل غم دیده حالت به شود، دل بد مکن وین سر شوریده بازآید به سامان، غم مخور
 (۲) هان مشو نومید، چون واقف نه ای از سرّ غیب باشد اندر پرده بازی‌های پنهان، غم مخور
 (۳) گرچه منزل بس خطرناک است و مقصد بس بعید هیچ راهی نیست کان را نیست پایان، غم مخور
 (۴) ای دل ار سیل فنا بنیاد هستی برگند چون تو را نوح است کشتیبان، ز توفان غم مخور

۱۹- در کدام گزینه فعل مضارع اخباری، بدون نشانه وجود ندارد؟

- (۱) ای دل غم دیده، حالت به شود، دل بد مکن
 (۲) ای دل ار سیل فنا بنیاد هستی بر کند
 (۳) وین سر شوریده باز آید به سامان، غم مخور
 (۴) کلبه‌ی احزان شود روزی گلستان، غم مخور

۲۰- نوع کدام یک از ترکیب‌های زیر با بقیه متفاوت است؟

- (۱) سیل فنا (۲) بنیاد هستی (۳) شوق کعبه (۴) سر شوریده

۲۱- کدام کلمه با بقیه متفاوت است؟

- (۱) پیروان (۲) مردان (۳) احزان (۴) آزادگان

۲۲- آرایه‌های مقابل کدام بیت نادرست است؟

- (۱) گرچه منزل بس خطرناک است و مقصد بس بعید هیچ راهی نیست کان را نیست پایان، غم مخور (تکرار، واج‌آرایی)
 (۲) حافظا! در کنج فقر و خلوت شب‌های تار تا بود وردت دعا و درس قرآن، غم مخور (تناسب، تلمیح)
 (۳) ای دل غم دیده، حالت به شود، دل بد مکن وین سر شوریده باز آید به سامان، غم مخور (تشخیص، کنایه)
 (۴) یوسف گم گشته بازآید به کنعان، غم مخور کلبه‌ی احزان شود روزی گلستان، غم مخور (تشبیه، تناسب)

۲۳- در کدام گزینه تضاد وجود ندارد؟

- (۱) بر خسک و خار، همچو بر گل و سوسن (۲) بیگانه شد ز خود که شود آشنای غیر
 (۳) جان‌ها فدای آنکه به جان شد فدای غیر (۴) نو شده‌ای نو شده کهنه شود آخر

۲۴- در کدام بیت تضاد دیده نمی‌شود؟

- (۱) آن همه ناز و تنعم که خزان می‌فرمود
 (۲) باورم نیست ز بد عهدی ایام هنوز
 (۳) روز هجران و شب فرقت یار آخر شد
 (۴) شکر ایزد که به اقبال کله گوشه‌ی گل
- عاقبت در قدم باد بهار آخر شد
 قضه‌ی غصه که در دولت یار آخر شد
 زدم این فال و گذشت اختر و کار آخر شد
 نخوت باد دی و شوکت خار آخر شد (نخوت: تکبر)

۲۵- در کدام بیت بیشترین آرایه‌ی تضاد وجود دارد؟

- (۱) شور فرهادم به پرسش سر به زیر افکنده بود
 (۲) قناعت می‌کنم با درد چون درمان نمی‌یابم
 (۳) شیرین ننماید به دهانش شکر وصل
 (۴) گردون مرا ز محنت هستی رها نخواست
- ای لب شیرین جواب تلخ سربالا چرا؟
 تحفل می‌کنم با زخم چون مرهم نمی‌بینم
 آن را که فلک، زهر جدایی نچشاند
 مرگم رسیده بود ولیکن خدا نخواست

۲۶- در کدام گزینه آرایه‌ی پارادوکس به کار رفته است؟

- (۱) بیا که می‌رود این شهر رو به ویرانی
 (۲) بیا که صاف شود این هوای بارانی
 (۳) بیا که یاد تو آرامشی است طوفانی
 (۴) طلوع می‌کند آن آفتاب پنهان

۲۷- در کدام بیت تناقض وجود ندارد؟

- (۱) حافظ آن ساعت که این نظم پریشان می‌نوشت
 (۲) سفر دراز نباشد به پای طالب دوست
 (۳) به هر غمی که رسد از تو خاطر م‌شاد است
 (۴) دوست می‌دارم به بانگ بلند
- طایر فکرش به دام اشتیاق افتاده بود
 که خار دشت محبت، گل است و ریحان است
 که بندی تو ز بند کدورت آزاد است
 تا کی آهسته و نهاند گفتن

۲۸- در کدام بیت آرایه‌ی متناقض نما به کار رفته است؟

- (۱) رسم بدعهدی ایام چو دید ابر بهار
 (۲) جنبش گهواره خواب طفل را سازد گران
 (۳) کی شود این روان من ساکن
 (۴) زان سوی بحر آتش گر خوانی‌ام به لطف
- گریه‌اش بر سمن و سنبل و نسرن آمد
 از تزلزل بیشتر محکم شود بنیان ما
 این چنین ساکن روان که منم
 رفتن به روی آتشم از آب خوش‌تر است

۲۹- کدام بیت تخلص ندارد؟

- (۱) عارف، صفت روی تو در پیر و جوان دید
 (۲) ز نوای مرغ یا حق بشنو که در دل شب
 (۳) ز خاک کوی تو هر گه که دم زند حافظ
 (۴) سعدیا، چون تو کجا نادره گفتاری هست؟
- یعنی همه جا عکس رخ یار توان دید
 غم دل به دوست گفتن چه خوش است شهریارا
 نسیم گلشن جان در مقام ما افتد
 یا چو شیرین سخنت، نخل شکرباری هست؟

۳۰- در کدام بیت تخلص خواجه شمس الدین محمّد (حافظ) نیامده است؟

- (۱) صبر کن حافظ به سختی روز و شب
 (۲) حافظ ز دیده، دانه‌ی اشکی همی فشان
 (۳) ای مجلسیان، سوز دل حافظ مسکین
 (۴) عمده‌ی مملکت، علاالدین
- عاقبت روزی بیابی کام را
 باشد که مرغ وصل کند قصد دام ما
 از شمع بپرسید که در سوز و گداز است
 حافظ و ناصر زمان و زمین